

[Fuglsang.]

Lægges hertil andre poster, hvoraf driftslederlønningen var den største, samt bygninger, forrentning, skatter, grundforbedringer m. m., kommer man op på i alt 34,8 øre. Men jeg ser ikke i noget af disse to tal en motivering for de priser, som er foreslået, 44 kr. for rug og 48 kr. for hvede.

En anden indrømmelse til husmændene havde man vel tænkt sig, da man talte om, at en del af importafgifterne skulle bruges til billigørelse af foderstoffer. Dette er nu ifølge § 8 ændret sådan, at disse afgifter indgår i en fond, som administreres efter forhandling med Husmandsforeningerne, Landboforeningerne og Tolvmandsforeningerne.

Med lovforslaget om afsætning af danske landbrugsvarer søger regeringen jo at imødekomme det krav, som Landbo- og Husmandsforeningerne havde stillet for at gennemføre et samlet udbud af deres varer. Det er ikke just liberalismen, som præger et sådant forslag; i den henseende har livet og dets praktiske krav været lidt hård ved de liberale idealer.

Det får mig for øvrigt til at tænke på en samtale, jeg for nylig overværede mellem et par østtyske landmænd og et par danske kolleger, hvor disse sidste spurgte deres tyske kolleger om, hvordan det dog var muligt at arbejde og producere i et land med planøkonomi, med fastsatte priser og produktion o. s. v., om det ikke virkede dræbende på initiativ, arbejdslyst og skaberglæde. Hertil svarede tyskerne, der netop havde fulgt den seneste tids udvikling hos os, at de vilkår, vi arbejdede under, og det, som disse forslag er udtryk for, i høj grad mindede om planøkonomi; der var bare den forskel, sagde de, at nede hos os prøver vi at lægge planer på forhånd for at undgå katastroferne, her prøver man at dække brønden til, når barnet er druknet, når det er blevet galt og man skal prøve at redde stumperne.

Hvad selve det foreliggende forslag angår, finder vi kommunister det for så vidt naturligt, at landbruget samordner — som man foretrækker at kalde det — sin afsætning udadtil. Det gælder med hensyn til den meget omtalte reklame, det gælder, som det også på anden vis er kommet til udtryk i lovgivningen, med hensyn til kvalitetskontrol, og det gælder især for at hindre forskel-

lige enkelteksportører i at undergrave såvel hinanden som den samlede danske landbrugsomsætning.

Vi er derimod mindre glade ved sagens anden side, den, der vender indad mod hjemmemarkedet. Jeg mindes en tidligere udtalelse af dr. Nyboe Andersen, fra den tid da de gamle eksportudvalg blev ophævet, en udtalelse, hvori han advarede landbruget imod at udnytte den monopolstilling, det havde i kraft af sine stærke økonomiske organisationer, til at presse den størst mulige gevinst ud af de danske forbrugere. Husk, sagde han, den tid er forbi, da vi kan være ligeglade med hjemmemarkedet.

Vi kan stadig ikke være ligeglade med hjemmemarkedet. De kriseagtige foretelser, vi nu er udsat for, skyldes overhovedet mere, at der er underforbrug, for lidt købekraft, end at der er overproduktion. Det gælder udadtil, hvor — samtidig med at de vestlige lande klager over overproduktion og afsætningsvanskeligheder — to tredjedele af jordens befolkning lider under utilstrækkelig ernæring, og det kendetegnes indadtil gennem landbrugsorganisationernes kampagne for at hæve salget gennem deres propaganda med „gris på galfen“ og „spis mejerigtig“.

Ikke desto mindre skinner det ret tydeligt igennem, at dette samordnende apparat netop skal bruges til at gennemtvinge højere priser på hjemmemarkedet, samtidig med at storbruget ad faglig og politisk vej fortsætter sit tryk på arbejderklassens lønniveau. I den forbindelse giver § 2, stk. 1, grund til ængstelse både ved sin uklarhed og ved den højtærede ministers tilsvarende forsigtighed, og derfor vil jeg gerne spørge ministeren direkte: hvad ligger der i formuleringen „at lade opkræve afgifter ved udførsel af danske landbrugsvarer samt“ — og her kommer det — „afgifter ved salg i øvrigt af tilsvarende landbrugsvarer“?

Hvad dette afsætningsorgan angår, virker det ikke mere beroligende, når man ser den sammensætning, som er foreslået i § 1, stk. 2. Foruden repræsentanter for landbruget — allerede her med slagside til det større landbrug — kommer der repræsentanter fra Grosserer-Societetet, Provinshandelskammeret og Industrirådet. Nu vil man selvfølgelig sige, at disse organisa-